

Waldorfská základní škola a střední škola, Ostrava-Poruba,
příspěvková organizace

Koncepce rozvoje školy pro období 2021 – 2024

Zpracoval Mgr. Břetislav Kožušník, ředitel školy

I. základní východiska

Waldorfská pedagogika a její přínos pro vzdělávání

Základním rysem waldorfské pedagogiky je usilování o rozvoj člověka v jeho celistvosti (holistické pojetí výchovy) tak, aby se stal sebe vědomou, tvůrčí a zodpovědnou osobností, schopnou aktivně vstupovat do dění ve společnosti a pozitivně měnit sebe sama i svět kolem nás. Pojetí školních vzdělávacích programů základní i střední školy tedy vychází z potřeb osobnostního rozvoje. Přístupy waldorfské pedagogiky vytvářejí prostředí podporující tvořivost, iniciativu, aktivitu, spolupráci a rozvíjení sociálních vztahů způsobem odpovídajícím věku žáků.

Prostředky a zásady, kterými se tak děje, jsou především tyto:

1. učivo není cílem, ale prostředkem k osvojování a rozvoji kompetencí (kromě znalostí se klade důraz také na dovednosti a postoje) a tedy ke komplexnímu rozvoji osobnosti žáka,
2. vyučování se děje především osobním spoluprožíváním dění při výuce, vytvářením citového vztahu k předmětu vyučování, myšlenkovým zpracováváním poznatků a na základě toho aktivací vůle k jednání,
3. projektová výuka v epochách je postavena na prožívání, porozumění a pochopení souvislostí v osvojevaném obsahu vzdělávání a na užívání kritického myšlení při výměně zkušeností a diskuzích,
4. badatelsky orientovaná výuka zejména přírodovědných předmětů – od experimentů k teoretickým vědomostem,
5. rozvoj umění jako prostředku vlastního prožívání světa a následně sebevyjádření
6. rozvoj řemesel, jež posilují volní vlastnosti, a polytechnická výchova podporující vytváření vztahu k praktickým oborům.
7. formativní hodnocení výsledků vzdělávání je reprezentováno především slovním hodnocením, zahrnujícím i jeho neformální a informální učení a podporujícím rozvoj žáka, nově se více využívá portfolio, které umožňuje využitím autoevaluace zásadně prohloubit výše uvedené aspekty.

Škola pracující takto na bázi waldorfské pedagogiky v celém jejím koncepčním rozsahu (1. – 13. třída) je tedy potřebná jak v obvodu Poruba, tak i v celém Moravskoslezském kraji, protože její rozvojový model vzdělávání představuje alternativu k výkonově pojatému vzdělávání, které zejména v segmentu všeobecně vzdělávacích škol převažuje. Škola tak kvalitativně rozšiřuje vzdělávací nabídku v celém regionu.

II. rozpracované koncepční záměry školy

Základní koncepčním záměrem bude vytvoření funkčního celku spojených škol tak, aby byly naplněny hlavní cíle obsažené v koncepci z roku 2019, především vybudování nosné vzdělávací instituce mezinárodního dosahu pracující v souladu se současnými vzdělávacími trendy i dlouhodobými záměry zřizovatele. Dále pak realizace těchto cílů:

- efektivnější využití stávajících kapacit obou škol - zvýšení celkového počtu žáků na 350-400 a s tím spojená větší stabilita školy a zefektivnění správy školy a služeb s ní spojených (viz níže),
- efektivní využití prostorových podmínek a technického zázemí - odborné učebny a dílny budou využívat obě školy, stejně jako vybavení – učební pomůcky, literatura,
- efektivní využití lidských sil - předpokládá se pružnější využití potenciálu učitelů v rámci obou škol, společné možnosti DVPP, lepší možnosti sdílení zkušeností a vzájemné odborné pomoci,
- efektivnější investice do budovy a vybavení - využití zdrojů z fondů EU,
- vytváření podmínek pro žáky, jejichž rodiče kladou důraz na celostní rozvoj svých dětí, spolu s garancí vysoké úrovně výsledků vzdělávání a možností vzdělávat žáka v rámci jedné koncepce v průběhu 13 let
- záměrem je také vyšší procento přechodů mezi waldorfskými MŠ, ZŠ a SŠ
- vytváření pozitivního sociálního prostředí založeného na vzájemné úctě a odpovědnosti, minimalizování možností pro vznik šikany a drogových závislostí, přirozená integrace znevýhodněných dětí,
- synergické aktivní zapojení škol do vzdělávacích, kulturních a environmentálních aktivit na lokální i regionální úrovni,
- společná realizace mezinárodních projektů, např. Erasmus+.

1. Cíle a průběh vzdělávání

Současný stav:

Cíle vzdělávání jsou, kromě výše zmíněných vizí, rozpracovány ve školních vzdělávacích programech. Pro základní školu jde o program Waldorfská škola vytvořený na základě RVP pro základní vzdělávání a pro školu střední o ŠVP Waldorfské lyceum vycházející z RVP 78-42-M/06 Kombinované lyceum. V těchto programech se v současnosti vzdělává 209 žáků v základním a 119 žáků ve středním vzdělávání.

Zatímco obor vzdělávání Waldorfská škola je všeobecně vzdělávací, studijní obor Waldorfské lyceum je určen žákům se zájmem o humanitní a technické obory, kteří po jeho absolvování chtějí studovat na vysokých nebo vyšších odborných školách příslušného zaměření. V rámci základního i středního vzdělávání je důraz kladen též

na výuku cizích jazyků a jejich uplatnění v cizojazyčném prostředí - projekty výměny žáků - a také na výuku uměleckých disciplín zlepšujících schopnost žáků aplikovat kreativní přístup do ostatních oborů poznávání.

Cílem základního vzdělávání i studijního oboru je komplexní rozvoj osobnosti žáka a jeho vybavení potřebnými vědomostmi, dovednostmi i praktickými zkušenostmi, které umožní jeho úspěšné další studium, položí základy k celoživotnímu vzdělávání, vytvoří předpoklady k tvůrčímu a aktivnímu uplatnění v praxi a zvýší jeho adaptabilitu na nejrůznější budoucí pracovní a životní situace. Škola stále sleduje profil absolventů a ten celkově naplňuje očekávání se zanedbatelnými výkyvy.

Cíle:

Koncepce rozvoje směřuje k aplikaci výše uvedených metod a forem vzdělávání a hodnocení žáků a jejich stálé zkvalitňování jak po stránce metodické, tak personální.

Škola se zaměřuje ve výuce na tyto kvalitativní ukazatele, které následně vyhodnocuje:

- vhodnost a přiměřenost cílů výuky stanovených v jednotlivých předmětech
- vhodnost celkového pojetí výuky vzhledem k dalšímu vzdělávání a praktickému životu absolventů
- efektivita metodiky výuky postavené na bázi waldorfské pedagogiky a hodnotících nástrojů

2. Podmínky vzdělávání

a) Lidské zdroje

Současný stav:

V současné době pracuje ve škole celkem 61 zaměstnanců, z toho:

- 42 pedagogických pracovníků – 30 učitelů, 6 asistentů pedagoga, 4 vychovatelé, 1 speciální pedagog, 1 školní psycholog
- 19 nepedagogů – 10 zaměstnanců školní kuchyně, 4 zaměstnanci THP, 1 školník, 4 pracovnice úklidu.

Ze 30 učitelů je plně kvalifikováno 29. 1 učitel nyní studuje učitelské studium.

Kvalifikace pro státní maturitní zkoušku - škola má dostatek kvalifikovaných pedagogů k její realizaci.

Výkon specializovaných činností, jako je školní psycholog (1 zam.), výchovný poradce (2 zam.), metodik informačních a komunikačních technologií (2 zam.) a školní metodik prevence (2 zam.), je ponechán beze změn, s tím že nedojde k omezení rozsahu této činnosti, např. navýšení rozsahu přímé pedagogické činnosti. Po ověření obsahu a rozsahu jednotlivých specializovaných činností na obou školách dojde k jejich sloučení do osoby 1 pedagoga za celou školu, pokud se to ukáže jako efektivní řešení.

Učitelé procházejí též doplňujícím vzděláváním waldorfské pedagogiky. Toto vzdělávání je nutným předpokladem pro pedagogickou práci ve waldorfské škole, protože pro celkově úspěšné uplatnění tohoto vzdělávacího modelu je podstatné uplatňování principů a metod vzdělávání a hodnocení u všech vyučujících. Ze 30 učitelů má 17 pedagogů ukončeno tříleté studium waldorfské pedagogiky.

Cíle:

- pedagogičtí pracovníci - plná kvalifikovanost pro všeobecné i odborné vzdělávání
- pedagogičtí pracovníci - získání potřebných znalostí z waldorfské pedagogiky
- pedagogičtí pracovníci – specializované činnosti – doplnění kvalifikačního studia u těch, kteří jej ještě nemají dokončeno, zejména se jedná o výchovného poradce
- vedoucí zaměstnanci, administrativní – získání a aktualizace znalostí z legislativy, ekonomie, BOZP a PO

b) Materiální zdroje

Současný stav:

Škola se nachází v budově na adrese Ludovíta Štúra 1085/8, což tato koncepce chápe jako stálý stav. Současné prostorové podmínky vytvářejí vhodné prostorové vybavení obou součástí školy. Stávající stav umožňuje další rozvoj. Z toho se také odvíjí konkrétní popis situace a koncepční cíle:

Technický stav budovy:

- z technického hlediska je budova zastaralá, ale vyhovuje současným hygienickým normám. Celkově však vyžaduje vyšší energetické náklady vzhledem k jen částečnému řešení zateplení školy v předešlých letech (instalace plastových oken), nedostatečné svislé izolaci budovy, zastaralému typu dveří do atria školy, které nezaručují dostatečný tepelný komfort.
- Vzhledem ke stáří budovy je také třeba provést rekonstrukci rozvodů vody

Velikost a vhodnost řešení prostorů školy:

Základní škola

- má 9 kmenových učeben, 4 učebny školní družiny, 13 odborných učeben, 2 kanceláře, 1 sborovna a 6 kabinetů,
- odborné učebny a jejich vybavení:
  - učebna výpočetní techniky – vhodně vybavená, zařízení je průběžně obnovováno,
  - 2 učebny cizích jazyků – vhodně vybavené,
  - multimediální učebna – vhodně vybavená, potřeba obnovit některá zařízení
  - učebna eurytmie – dostatečně vybavená s možností potenciálního rozvoje, pro další rozvoj předmětu by však byl nejvhodnější multifunkční sál
  - hudebně - dramatická učebna – dostatečně vybavená s možností potenciálního rozvoje
  - čtenářská dílna - vhodně vybavená, potřeba koncepční obnovy knižního fondu
  - učebna reedukace - vhodně vybavená
  - učebna výtvarné výchovy – nezařízená, potřeba celkově vybavit
  - stolařská dílna - vhodně vybavená
  - šicí dílna - vhodně vybavená, ale prostorově menší
  - keramická dílna - vhodně vybavená
  - cvičná kuchyň – vhodně vybavená, část stolování je však potřeba vybavit novým nábytkem
  - relaxační místnost školní družiny - vhodně vybavená
- vybavení pomůckami – kabinety a školní knihovna: řeší se dle požadavků odborných učitelů, dnes již na základní úrovni je většina kabinetů vhodně vybavených.

Střední škola

- má 4 kmenové učebny, 5 odborných učeben, 2 kanceláře, 1 sborovnu a 3 kabinety,
- odborné učebny a jejich vybavení:
  - učebna výpočetní techniky – vhodně vybavená, žákovské počítače obnoveny v roce 2019, učitelů 2020,
  - učebna specializací – vhodně vybavená pro výuku humanitní i technické specializace,
  - učebna výtvarné a pracovní výchovy: vhodně vybavená pro práci s hlinou a umělým kamenem,
  - učebna estetické výchovy – vhodně vybavena pro teoretickou výuku, kresbu, malbu a linoryt,
  - učebna hudební výchovy - vhodně vybavená
- vybavení pomůckami – kabinety a školní knihovna: řeší se dle požadavků odborných učitelů, dnes již na základní úrovni jsou všechny kabinety vhodně vybaveny

Sdílené prostory

ředitelna

učebna fyziky - vhodně vybavená, potřeba koncepčního obnovení vybavení pomůckami

přírodovědná učebna - vhodně vybavená pro výuku přírodopisu a zeměpisu a teoretickou výuku chemie

Celkově lze konstatovat, že velikost místností pro výuku i zázemí pro pedagogické i nepedagogické zaměstnance je optimální.

Cíle:

- technický stav budovy: v budově je nutno provést zateplení, dokončit revitalizaci střechy a výměnu rozvodů vody,
- odborné učebny a jejich vybavení: obnovovat a doplňovat vybavení dle požadavků pedagogů,
- doplňovat kabinetní sbírky dle požadavků vzdělávacího programu a maturitní zkoušky
- v dlouhodobém horizontu za nutného spolufinancování z mezinárodních fondů vystavět multifunkční sál
- v dlouhodobém horizontu provést odhlučnění prostor a jejich úpravu dle potřeb waldorfského vzdělávání.

c) finanční zdroje

Současný stav:

přímé náklady na vzdělávání pokrývají celkové potřeby školy v dostatečném rozsahu vymezeném současným právním rámcem. Pro potřeby specializovaných činností nad tento rámec (kariérový poradce, školní psycholog, speciální pedagog – pracovníci Školního poradenského pracoviště) škola využívá prostředky z grantů. Omezené je také množství prostředků pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které škola uskutečňuje ve vyšším rozsahu a pro které musí hledat jiné zdroje,

- provozní prostředky pokrývají základní potřeby a umožňují i postupný rozvoj školy
- fond rodičů – Waldorfské sdružení Ostrava se podílí na spolufinancování akcí pořádaných školou pro žáky (návštěvy kulturních a vzdělávacích akcí), vybavování žáků pomůckami a výukovým materiálem,

podpoře vzdělávání pedagogů, propagaci školy, podpoře výjezdů žáků na celostátní akce pořádané waldorfskými školami v ČR

- prostředky z fondů EU - škola čerpá zejména prostředky z programu Erasmus+, bilaterální partnerství škol pro realizaci výměn žáků se zahraničními partnerskými školami, dále pak prostředky z Evropského sociálního fondu – psycholog, speciální pedagog

Cíle:

- přímé náklady na vzdělávání – udržet počet žáků školy tak, aby nevznikaly obtíže dané normativním financováním, zajistit mimonormativní zdroje pro výkon výše uvedených specializovaných činností
- efektivní využívání provozních prostředků a vytváření přiměřených rezerv
- prohloubení spolupráce školy a rodičů při získávání zdrojů a efektivním čerpání prostředků sdružení
- intenzivněji se zapojovat do čerpání škole dostupných fondů (Erasmus+, evropské strukturální fondy) úzce spolupracovat se zřizovatelem při zajišťování možností financování z těchto fondů.

3. Podpora školy žákům, spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími subjekty

Podpora školy žákům

Současný stav:

Pro pomoc a podporu žákům školy je zřízeno Školské poradenské pracoviště, v němž spolupracují výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog, speciální pedagog a kariérový poradce. Zaměřují se především na tyto oblasti:

- práce se žáky s poruchami učení (v této oblasti byla práce základní školy oceněna Českou školní inspekcí)
- řešení problémů žáků a jejich motivace
- prevence sociálně patologických jevů
- příprava na budoucí povolání

Cíle:

V této oblasti budou průběžně vyhodnocovány následující cíle:

- podpora sebedůvěry žáků a poskytování zpětné vazby
- otevřená komunikace mezi pedagogy, žáky, zákonnými zástupci a vedením školy
- předcházení konfliktům a jejich řešení

Vhodným základním metodickým prostředkem k tomuto vyhodnocování se jeví Hodnocení klimatu školy vytvořené a aplikované zřizovatelem základní školy a budoucím zřizovatelem nového školského celku. Dotazníková metoda však musí být také nezbytně doplněna osobním kontaktem a jeho evaluací.

Spolupráce se zákonnými zástupci

Současný stav:

Aktivní spolupráce rodičů se školou je zajišťována komunikací třídních učitelů se zákonnými zástupci tříd, na celoškolské úrovni pak zejména prostřednictvím spolku Waldorfské sdružení Ostrava a také školské rady.

Cíle:

- efektivní podávání informací rodičům o průběhu vzdělávání a zpětná vazba (informační systém)
- zlepšení prevence a řešení problémového chování žáků
- větší intenzita a efektivita spolupráce školy a rodičů při zajišťování společných akcí

Spolupráce školy s dalšími subjekty:

Současný stav:

Škola průběžně spolupracuje a zamýšlí dále spolupracovat s těmito subjekty:

Mateřské a základní školy:	Mateřská Škola Větrná Ostrava-Poruba, Waldorfská základní škola a mateřská škola Ostrava, p. o.
Vyšší odborné a vysoké školy:	Ostravská univerzita, Vysoká škola báňská, technická univerzita, Univerzita Palackého Olomouc
Waldorfské školy v ČR:	poskytování praxe studentům VOŠ pedagogického a sociálního směru
Zahraničí:	Asociace waldorfských škol ČR jako platforma Evropská rada waldorfských škol jako platforma mezinárodní spolupráce, waldorfské školy - Gent (Be), Helsinky (Fi)

Cíle:

- zvýšit intenzitu spolupráce mezi waldorfskými školami a třídami mateřské školy v Ostravě, iniciovat větší počet společných akcí a podporovat větší propustnost mezi jednotlivými stupni,

- prohlubovat spolupráci s terciárním vzděláváním, získat statut fakultní školy Ostravské univerzity, případně statut fakultní školy Vysoké školy báňské, technické univerzity,
- pokračovat v doposud úspěšné intenzivní mezinárodní spolupráci se zahraničními waldorfskými školami zejména v rámci projektů Erasmus+, rozšiřovat tyto možnosti i pro žáky základní školy

4. Řízení školy

Plánování

Základním cílem v řízení školy je zajistit škole vhodné prostorové i personální podmínky pro další rozvoj. V tomto smyslu koncepce klade důraz na práci v oblasti personální, materiálních i finančních zdrojů – viz výše.

Organizace školy

Předpokládaný stav k 1. 1. 2020

Vedení školy se skládá z ředitele školy a 2 zástupců - pro základní a střední školu. Do širšího vedení školy také patří vedoucí vychovatelka školní družiny, vedoucí školní jídelny, zástupce Školského poradenského pracoviště a 1 pracovník THP, který organizačně povede školníka a pracovnice úklidu.

Konzultačním a poradním orgánem ředitele školy jsou kolegia ZŠ a SŠ. Kolegia se schází pravidelně jednou týdně ve čtvrtek od 14 do 17:30 hodin a skládá se ze 3 částí:

- vzdělávací – vzdělávání ve waldorfské pedagogice
- pedagogické – řešení metodických a výchovných otázek
- organizační – řeší krátkodobé a střednědobé organizační záležitosti

Každé čtvrtletí se místo kolegií uskuteční pedagogická rada. Stručný zápis z organizační části kolegia má charakter krátkodobého plánu školy. Kolegium je základní komunikační a informační platformou pro interakci mezi vedením školy a pedagogickými pracovníky. Prostřednictvím kolegia jsou také delegovány pravomoci jednotlivým pedagogickým pracovníkům.

Kromě kolegií svolává ředitel školy na začátku školního roku a v případě potřeby provozní porady. Účast na nich je povinná pro všechny zaměstnance školy.

Podpora učitelů

Podpora učitelů se uskutečňuje takto:

- metodická práce v rámci kolegia
- vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů a hospitační činnost, vzájemné hospitace
- sdílení dobré praxe
- podpora dalšího vzdělávání učitelů

5. Výsledky vzdělávání

Závěrečné výstupy školy dávají škole zpětnou vazbu, na základě níž vytváří a koriguje hodnotící nástroje, které umožňují hodnotit vzdělávání dle stanovených cílů. Základní kritéria hodnocení jsou obsažena ve školním řádu. Další nástroje škola rozpracovává.

Cíle:

- vytvořit nástroje hodnocení odpovídající potřebám dalšího vzdělávání
- vytvořit či zlepšit nástroje hodnocení umožňující postihnout individuální rozvoj žáka
- vytvořit nástroje vedoucí od heteronomního k autonomnímu hodnocení žáků

V Ostravě dne 1. 1. 2021

Mgr. Břetislav Kožušník
ředitel školy